

У рамках індивідуальної роботи студенти отримують практичні навички самостійної пошукової роботи з науковою літературою, фаховими періодичними виданнями, навчаються здійснювати формулювання проблеми, здійснюють критичний аналіз концепцій провідних і зарубіжних науковців і практиків-юристів і вчать формувати власний обґрунтований погляд на ту чи ту проблему. Вони набувають уміння використання методів теорії держави і права. Крім зазначеного студенти отримують навички науково-дослідницької роботи в групах, освоюють презентацію результатів своїх наукових досліджень у вигляді підготовки різного роду нормативно-правових актів, зокрема, законопроектів у сфері захисту прав і свобод біженців, вчать вести наукові диспути та готувати наукові публікації різного формату (тези, наукові статті).

Саме зазначена форма роботи зі студентами забезпечує можливість формування у студентів таких загальних компетентностей як дослідницькі навички й уміння, здатність породжувати нові ідеї та працювати самостійно.

Таким чином, у процесі викладання науки «Теорія держави і права» реалізується не тільки теоретична підготовка майбутніх юристів, а й наукова. Саме ті студенти, які поглиблено займаються теоретичними і фундаментальними проблемами, в подальшому стають висококваліфікованими спеціалістами у сфері захисту прав і свобод біженців в Україні.

Тімакова А.В., ст. викладач
кафедри педагогіки та психології

ЗАСТОСУВАННЯ ТРЕНІНГОВИХ ФОРМ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Реальність перспективи входження національної системи освіти до загальноєвропейського освітнього простору спонукає до оновлення технологічного арсеналу педагогічної практики вищих закладів освіти та пошуку оптимальних, ефективних, інноваційних способів перебудови організації всього процесу професійної підготовки в напрямку орієнтації на особистісний розвиток суб'єктів цього процесу.

Серед особистісно орієнтованих технологій навчання, що реалізують гуманістичні цілі й принципи особистісно орієнтованого навчання особливої уваги заслуговують тренінгові технології. Цінність тренінгів для системи вищої освіти виражається в тому, що вони дозволяють інтенсифікувати процес професійної підготовки (зберігаючи час і простір), зробити його більш ефективним за рахунок повної відповідності принципам особистісно орієнтованого навчання.

У структурі педагогічної системи ВНЗ тренінг визначається нами як особистісно орієнтована інноваційна технологія навчання, що інтенсифікує процес підготовки спеціалістів, і спрямована на здобуття та засвоєння знань, формування і розвиток умінь і навичок, професійно важливих якостей і компетентностей, професійної та особистісної самосвідомості.

Необхідними умовами реалізації тренінгових технологій, згідно голландському психологу Карлу Ван Парререну є:

- створення стійкої мотивації до навчальної діяльності;
- проходження ведучими тренінгових груп особливої професійної підготовки;
- дотримання ведучим тренінгу позиції, що забезпечує підтримку і творчість студентів;
- дотримання правила діалогічності навчання, тобто співпрацювати зі студентами, а не будувати навчання за правилом «згори донизу»;
- дотримання специфічної структури заняття;
- застосування на тренінгових заняттях різноманітних методичних засобів і чергування індивідуальних і групових форм роботи
- проведення обов'язкового динамічного діагностичного супроводу тренінгового процесу;
- розвиток здатності до рефлексії та оцінювання самими студентами свого прогресу (відчуття компетентності);
- сприяння формуванню суб'єктивності, яка проявляється у позитивному ставленні студентів до навчальної дисципліни та у їх самовизначенні, відповідальності та самостійності щодо пізнавальної діяльності.

Отож, проведення тренінгової роботи вимагає високої кваліфікації тренерів, чіткої відповідності змісту та методичного забезпечення занять визначеним цілям та задачам тренінгу. Лише

при дотримання зазначених умов тренінгові технології будуть результативними, стимулюватимуть ініціативу та творчість студентів, сприятимуть глибшому засвоєнню навчального змісту, ніж при традиційній системі навчання,

Таким чином, тренінгові технології з їх унікальними можливостями мотивувати, стимулювати, створювати ситуації успіху, забезпечувати особистісне та професійне зростання, формування й розвиток необхідних якостей, застосовувати інтерактивні методи й поєднувати форми колективної, групової та індивідуальної роботи, мають ставати сьогодні одними з провідних технологій навчання у вищій школі.

Федоренко Н.І.,
кафедра педагогіки та психології

ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІН ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО ЦИКЛУ

Сучасні студенти — це завтрашні представники інтелектуальної праці, які формують духовний і науковий потенціал країни. Період навчання у ВНЗ являє собою не тільки підготовку до майбутньої професії, ці роки навчання є цілком самостійним етапом життя молоді людини, протягом якого вона формується як особистість та фахівець. Особливістю сучасної системи освіти є співіснування двох стратегій організації навчання — традиційної та інноваційної. Принциповою розбіжністю цих стратегій є роль тих, хто навчається. За традиційного підходу студент залишається пасивним сприймачем навчальної інформації, а інноваційні технології спрямовані на вдосконалення процесу засвоєння набутих знань.

Інноваційні інтерактивні технології, що використовуються викладачами кафедри педагогіки та психології при викладанні дисциплін психолого-педагогічного циклу дисциплін, направлені на заохочення продуктивної навчальної діяльності студентів, розвивають їх творче мислення, актуалізують цінність пошуку нових рішень, запровадження нових ідей тощо. Викладачами кафедри в 2006 році був створений мульти-медійний лекційний курс „Курс лекцій з дисциплін психолого-педагогічного циклу» за допомогою MS Power Point. Курс являє собою комплекс мульти-медійних презентацій з відеоматеріалами, які створені відповідно чинних програм. На протязі останніх років цей курс постійно вдосконалювався та оновлювався. Досвід проведення лекцій при комплексному застосуванні традиційних і мульти-медійних технологій проілюстрував не тільки цікавість студентів до предметів психолого-педагогічного циклу дисциплін, а й ефективне засвоєння студентами теоретичних знань з цих предметів. Після відвідання таких інноваційних лекцій, студенти зацікавлюються предметом та намагаються самостійно створювати інноваційні мульти-медійні презентації по різних темах і презентувати їх на практичних заняттях. Ця самостійна робота допомагає студентам сформулювати такі необхідні сучасному фахівцю навички, як уміння працювати з комп'ютерними технологіями, ефективно компонувати теоретичний матеріал і вміння працювати з аудиторією.

Викладачі кафедри педагогіки та психології також активно використовують тренінгові форми навчання зі студентами. Ці інтерактивні форми навчання охоплюють весь потенціал молоді людини: рівень та обсяг її компетентності (соціальної, емоційної та інтелектуальної), самостійність, здатність до прийняття рішень, до взаємодії тощо. Тренінг сприяє інтенсивності навчання, результат якого досягається завдяки власній активній роботі його учасників. Знання не подаються у готовому вигляді, а стають продуктом активної діяльності самих учасників. У центрі уваги — самостійне навчання студентів та інтенсивна взаємодія.

З метою дослідження питання ефективності впровадження тренінгових і мульти-медійних технологій у процес навчання викладачами кафедри щорічно проводяться опитування студентів різних факультетів. Результати опитувань підтверджують позитивне сприйняття студентами впровадження у навчальний процес тренінгових і мульти-медійних технологій. Студенти вважають, що використання таких технологій під час занять є дуже цікавим, дає можливість залучити до процесу навчання всіх студентів, активізує навчально-пізнавальну діяльність, забезпечує зв'язок теорії та практики.

Інтерес до інноваційних інтерактивних технологій як нових, динамічних і нестандартних форм навчання не тільки розвиває творчий і інтелектуальний потенціал студентів, а і спонукає їх до активної наукової роботи. Вони із захопленням самостійно досліджують різні аспекти використання інноваційних інтерактивних технологій не тільки в нашому університеті, а і в інших ВНЗ